

DAGG - 2

Діагностична методика для запуску альтернативної і додаткової комунікації

www.tobiidynavox.com

Розроблено Tobii Dynavox у співпраці з with Dynamic Therapy Associates of Kennesaw, GA. (2014).

Сповіднення про авторські права: користувачеві забороняється копіювати чи поширювати ці матеріали, за винятком випадків, коли вони використовуються студентами, пацієнтами, клієнтами чи іншими особами, які отримують вказівки, терапію, супервізію, оцінку, догляд або інші послуги безпосередньо від Користувача. В іншому випадку, ці матеріали не можна копіювати без письмової згоди Tobii Dynavox.

Вступ

Основні цілі DAGG-2 полягають у забезпеченні засобів для систематичної оцінки (та переоцінки) поточних навичок АДК особи та задля допомоги партнерам у розробці комплексного, довготривалого плану для підвищення комунікативної незалежності користувача АДК. Цей інструмент розроблений з метою допомогти команді при розгляді різномаяття компонентів, які забезпечують успішне використання АДК.

Комплексна оцінка має допомогти нам визначити рівень, на якому людина зараз спілкується. На етапі оцінювання, DAGG-2 служить контрольним списком, що забезпечить врахування всіх сфер комунікативних компетенцій Лайта (1989). Це дозволяє команді АДК проаналізувати моделі сильних та слабких сторін людини, щоб краще визначити відповідні подальші кроки для втручання.

Під час повторного оцінювання та вимірювання прогресу ланцюжок підказок для кожної цілі дозволяє команді помітити та визначити незалежність, що зростає навіть на найбільш залежному рівні комунікативних здібностей. Це дозволяє людині продемонструвати навіть дуже незначний прогрес у напрямку незалежності. Цілі можна встановлювати та досягати на основі незначних покращень.

Наша мета полягає в тому, щоб DAGG-2 представляв загальну картину особистості під час оцінки та розробки цілей на сьогодні та на завтра. Сьогоднішні цілі представлені у просуванні успіху в рамках поточного рівня комунікативної незалежності людини на чотирьох рівнях компетенцій. Завтрашні цілі базуються на прогнозах майбутніх можливостей, потреб, обмежень та здібностей, які є результатом навчання в рамках цих компетенцій (Buekelman & Miranda, 2005).

Як використовувати

Не існує принципу "один розмір, що підходить всім" для використання DAGG-2 в оцінці та плануванні втручання. Розгляньте наступні кроки*:

При використанні DAGG-2 для початкової оцінки:

КРОК 1: Для початкової оцінки використовуйте таблицю рівнів здібностей як початкову точку для визначення пріоритетних цілей.

Таблиця рівнів здібностей допомагає зрозуміти поточні та потенційні навички та сильні сторони на основі спостереження комунікаційної поведінки людини.

КРОК 2: Виберіть відповідні цілі задля їх досягнення в одній або кількох сферах комунікативної компетентності. Позначте рівень підказок, який наразі необхідний для успішного спілкування.

КРОК 3: Використовуйте робочий аркуш цілей АДК для запису конкретних довгострокових та/або короткострокових цілей для людини. Подумайте про те, що людина робить протягом дня, щоб визначити партнерів по спілкуванню та види діяльності, в яких можна розвивати цільові навички. Повторювані та мотивуючі дії нададуть більше можливостей для відпрацювання навичок.

При використанні DAGG-2 для повторної оцінки:

КРОК 1: Поверніться до динамічних цілей АДК; позначте будь-який прогрес у рівні підказок за допомогою ручки іншого кольору або за датою повторного оцінювання.

КРОК 2: Використовуйте Бланк Періодичної Оцінки Динаміки Досягнення Цілей АДК, щоб фіксувати прогрес у досягненні цілей у кожній сфері компетенцій та/або на кожному рівні здібностей через проміжки часу, які відповідають вашому закладу чи умовам.

КРОК 3: Перегляньте цілі, щоб відобразити прогрес.

Примітка:

Використовуючи цей інструмент, динаміку можна виміряти кількома способами:

- Рух уздовж таблиці рівня здібностей
- Досягнення більшої кількості цілей у конкретній комунікативній компетенції
- Досягнення більшої кількості цілей у більшій кількості комунікативних компетенцій
- Досягнення більшої кількості цілей на рівні здібностей
- Зниження рівня підказок, необхідних для досягнення конкретної мети
- Підвищення складності цілі

*Для більш детального опису компонентів DAGG-2 та прикладу дивіться додаток на сторінці 17.

Таблиця Рівнів Здібностей*

Використовуйте дані матеріали для кращого розуміння поточних та потенційних цільових навичок та сильних сторін людини. Позначте твердження, які найкраще описують спостережувану комунікативну поведінку людини. Ви не можете відмічати всі поля в будь-якій сфері навичок. Ви також можете робити помітки у більше ніж одному Рівні Здібностей.

Рівень Здібностей 1: Базовий

Розуміння	☐ Обмежене або відсутнє розуміння того, що символи (наприклад, зображення, слова) представляють певні поняття(ідеї). ☐ Малюнки можуть або не можуть сприяти покращенню розуміння та висловлювання. ☐ Складно визначити, скільки він/вона розуміє вербально.
Вираження	<p>Може найбільш успішно спілкуватися, використовуючи міміку, мову тіла, жести та/ або поведінку (соціально доречно чи недоречно).</p> <p>Може вказувати на прийняття (напр., посмішка) або неприйняття (напр., відвернення), але не дає надійної відповіді на інші запитання типу: "так/ні".</p> <p>Може бажати або намагатися спілкуватися у ході знайомих та мотивуючих занять.</p> <p>Для успішного спілкування потребує допомоги партнера (напр., звуження вибору, інтерпретація жестів/ мови тіла/поведінки).</p> <p>Сенсорна поведінка дуже важлива для заспокоєння (наприклад, погойдування, піднесення до рота предметів) та визначення симпатій та антипатій.</p>
Соціальна взаємодія	☐ Реагує на знайомих людей та/або мотиваційну діяльність. ☐ Бере участь у знайомих йому/їй та мотивуючих діях (напр., "дай п'ять", або коли хтось простягає руки, щоб обійнятися). ☐ Може реагувати на тісну фізичну взаємодію поглядом, посмішкою або може потягнутись до людини.
Грамотність	☐ Може не проявляти зацікавленість до читання та занять з книжкою
Інше	☐ Результат роботи з формами АДК може бути несталим/непоследовним ☐ Користь від допомоги партнера по спілкуванні проявляється у розвитку відповідних навичок

Рівень Здібностей 2: Перехідний від Базового

Розуміння	☐ Реагує на типові жести (наприклад, іди сюди, йди геть, вітання). ☐ Проявляє розуміння використання звичайних предметів. ☐ Здається, картинки допомагають покращити розуміння та висловлювання. ☐ Може починати виконувати прості вказівки в рамках знайомих процедур та занять.
Вираження	<p>Розуміє символи (напр., об'єкти, малюнки), що позначають базові, звичайні або конкретні предмети.</p> <p>Розпочинає використовувати зрозумілі прості символи (включаючи предмети, фотографії та графічні символи) у мотивуючих ситуаціях або улюблених заняттях.</p> <p>У разі використання графічних символів, він/ вона використовуватиме по одне зображення для передачі повідомлення.</p> <p>Може свідомо використовувати жести, мову тіла, вираз обличчя або поведінку для спілкування (напр., вказувати, показувати, давати); однак, надійність змінюється від одного дня до іншого або від діяльності до діяльності.</p>
Соціальна взаємодія	☐ Надає явну перевагу певним предметам, видам діяльності та людям. ☐ Може починати проявляти інтерес до соціальних взаємодій, особливо в конкретних ситуаціях. ☐ Не може використовувати символи для соціальної взаємодії.
Грамотність	☐ Може демонструвати початковий інтерес до участі в спільному читанні та/або починає більш самостійно працювати з книжкою ☐ Може впізнати власне ім'я та кілька інших слів, які часто зустрічаються
Інше	☐ Результат роботи з формами АДК може бути несталим/непоследовним ☐ Користь від допомоги партнера по спілкуванні проявляється у розвитку відповідних навичок

*Адаптовано з Моделі Комунікативної Незалежності Патріції Доуден, Ph.D., CCC-SLP, University of Washington.

Таблиця Рівнів Здібностей

Рівень Здібностей 3: Контекстуально-залежний

Розуміння

- Розуміє фотографії або графічні символи, що представляють предмети, звичайні дії (напр., бігати, малювати, їсти), людей або ситуації.
- Починає розуміти більш абстрактні графічні символи (напр., думати, великий, гарячий, кілька).
- Дотримується простих вказівок як у знайомих, так і в незнайомих рутинних заняттях.
- Розуміє та стежить за розмовами загального характеру.

Вираження

- Використовує комбінацію методів спілкування для свого висловлення (напр., жести, вказування, символи, мову, вокалізацію та пристрої)
- Використовує символи та предмети спонтанно, щоб повідомити про свої базові потреби та зробити різноманітні запити.
- Розпочинає використовувати символи, щоб коментувати та/або ставити запитання (за підтримки).
- Найкраще спілкується в повсякденних ситуаціях, на знайомі теми та зі знайомими партнерами по спілкуванню.
- Розпочинає комбінувати два або більше символи задля створення довшого повідомлення (напр., використовує фрази: "Я хочу, мені подобається, я бачу").

Соціальна взаємодія

- Ініціює розмови та соціальні взаємодії зі знайомими партнерами по спілкуванню.
- Користається допомогою, щоб додатково взяти участь у розмові.
- Дає доречні відповіді на рутинні запитання знайомих партнерів по спілкуванню.

Грамотність

- Розвиток грамотності включає: ідентифікацію літер алфавіту, поєднання деяких літер із відповідними звуками, розуміння меж слів, читання невеликої кількості слів, що часто зустрічаються, читання та написання імен, перші кроки в написанні слів, але не обов'язково правильно.

Інше

- Може продовжувати користуватися допомогою свого партнера по спілкуванню задля успішної комунікації, особливо, коли тема, партнер або середовище незнайомі.
- Здатний/здатна використовувати прості стратегії (напр., повторення) для відновлення спілкування, коли його/її не розуміють за підтримки партнера по спілкуванню.

Рівень Здібностей 4: Перехідний до Незалежного

Розуміння

- Розуміє розмову так само добре, як і однолітки.
- Виконує вказівки, отримані усно, від простих до складних.

Вираження

- Спілкується на різноманітні теми як зі знайомими, так і з незнайомими партнерами по спілкуванню.
- Послідовно поєднує 2 або більше символи, щоб створити довші, складніші та/або більш різноманітні повідомлення для різних комунікативних функцій (напр., коментарі, запитання чи обмін інформацією)
- Використовує більшу різноманітність словникового запасу або засобів спілкування в арсеналі комунікації.

Соціальна

- Використовує соціально прийнятні коментарі/ запитання, щоб розпочати розмову зі знайомими партнерами по спілкуванню.
- Доречно відповідає на рутинні запитання різних партнерів по спілкуванню.

Грамотність

- Розвиток грамотності включає: більш чітке розуміння літер та звуків, додаткових часто вживаних слів, правильне написання простих слів; додавання відповідних закінчень до слів (напр., відмінки та роди) та чітке розуміння зв'язку між усним висловлюваннями та надрукованими словами.
- Може починати використовувати передбачення слів за підтримки символів.
- Читає друковані матеріали, рівень яких дещо нижчий за відповідний його/її віку.

Інше

- Має точне "ментальне уявлення" того, де що знаходяться в його/її пристрої, включаючи навігаційні символи.
- Здатний/здатна використовувати різноманітні стратегії задля відновлення спілкування, коли його/її не розуміють; в деяких випадках, за підтримки партнера по спілкуванню.
- Змінює зміст у комунікаційному пристрої, якщо він потрібний або відсутній, при цьому отримуючи допомогу за потреби (напр., додавання улюблених страв у категорію "Їжа" у списку слів).

Таблиця Рівнів Здібностей

Рівень Здібностей 5: Незалежний	
Розуміння	☐ Розуміє спілкування та його напрямки так само, як і однолітки
Вираження	☐ Поєднує окремі слова та фрази, щоб спілкуватися на різноманітні теми, як це зробили б його/її однолітки. ☐ Здатний/здатна підтримати тему розмови.
Соціальна Взаємодія	☐ Навички соціальної взаємодії, реакція на оточення та дії подібні до інших його/її віку.
Грамотність	☐ Рівень грамотності такий самий, як у однолітків.
Інше	☐ Здатний/здатна використовувати різноманітні стратегії для відновлення спілкування, коли його/її не розуміють. ☐ Здатний/здатна використовувати функцію підвищення рівня на пристрої (напр., передбачення слів), хоча він/вона може її не вибрати. Здатний/здатна обирати бажаний зміст (напр., ☐ особисті розповіді тощо) у пристрої.

Примітки: Додаткові спостереження за характерними ознаками спілкування в кожному виді навичок, такі як: сильні сторони, перешкоди, інші способи спілкування тощо)

Розуміння

Вираження

Соціальна Взаємодія

Грамотність

Інше: (напр., оточення, улюблені партнери по спілкуванню, мотивуюча діяльність/теми, поведінка тощо)

ПІДСУМОК ОЦІНКИ РІВНЯ ЗДІБНОСТЕЙ

У таблиці позначте індивідуальний рівень здібностей для кожного виду навичок, щоб отримати "загальну картину".

НАВИЧКИ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТЕЙ					Примітки
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний	
Розуміння	☐	☐	☐	☐	☐	
Вираження	☐	☐	☐	☐	☐	
Соціальна Взаємодія	☐	☐	☐	☐	☐	
Грамотність	☐	☐	☐	☐	☐	
Інше	☐	☐	☐	☐	☐	

Лінгвістична Компетентність

Рівень Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок			
		НП	ПВП	ПВ	ФД
Базовий	☒ ☐ ЦД Спілкується поведінково (напр., поглядом, жестом, тягнучи партнера вперед), щоб запитати/відповісти/прокоментувати/та соціально взаємодіяти.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Своєю поведінкою показує, що відхиляє небажані пропозиції чи предмети (напр., короткий погляд, кивок, зоровий контакт, посмішка чи дотик).	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Своєю поведінкою показує, що приймає пропозиції, дії та/чи запропоновані предмети.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Демонструє намір спілкуватись з партнером, обираючи у спільному роді заняття меседж, що передається однією кнопкою (напр., повторення рядка оповіді, прохання повторити вподобану дію).	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Подає сигнал про своє прагнення чогось (напр., жестом, за допомогою пристрою, мовою).	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД По черзі бере участь в одній розмові (це може включати жести, вказування пальцем, вираз обличчя, рух очей).	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Демонструє спільну з партнером увагу щодо певного об'єкту.	☐	☐	☐	☐
Перехідний від Базового	☒ ☐ ЦД Використовує щонайменше 3 надійні сигнали (напр., знаки, предмети/ графічні символи, вербальні/майже вербальні), щоб контролювати найближче оточення (напр., "Ще", "Все готово" або "Стоп").	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Запитує/коментує/позначає певний матеріальний об'єкт символом, що складається з одного іменника, маючи вибір з 2 чи більше символів у знайомому занятті/ контексті.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Запитує/коментує/позначає знайому конкретну дію символом, що складається з одного дієслова, маючи вибір з 2 чи більше символів у знайомому занятті/ контексті.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Обирає повідомлення, що передається однією кнопкою задля того, щоб взяти участь чи продовжити взаємодію.	☐	☐	☐	☐
Контекстуально залежний	☒ ☐ ЦД Використовує різні іменники з різних категорій, щоб утворити 7 категорій з 5 прикладами в кожній категорії.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Використовує абстрактні описові поняття: кількісні/якісні/просторові (щонайменше 2 у кожній категорії).	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Використовує вивчені конструкції речень (фрази носії) для власних фраз, що складаються зі 2+ слів (напр., "Я хочу _" "Я бачу _" "Я маю _") в структурованих чи рутинних діях.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Використовує поняття дії (щонайменше 10 дієслів впродовж ситуації).	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Створює нові прості речення з 2 і більше слів.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Правильно утворює множину.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Розпізнає літери та звуки.	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Демонструє раннє використання буквосполучень (напр., початкове розпізнавання звуків, письмо)	☐	☐	☐	☐
	☒ ☐ ЦД Утворює граматично прості речення, використовуючи теперішній та минулий час.	☐	☐	☐	☐

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Лінгвістична Компетентність - Продовження

Рівень Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок			
		НП	ПВП	ПВ	ФД
Перехідний до Незалежного	☒ ЦД ☐ Структурує інформацію в логічній послідовності, щоб розповісти чи переказати історію (оповідь).	☐	☐	☐	☐
	☒ ЦД ☐ Ставить та дає відповіді на різноманітні, попередньо вивчені, форми запитання.	☐	☐	☐	☐
	☒ ЦД ☐ Створює власні повідомлення (зі щонайменше 3 слів), поєднуючи слова/фрази/письмо у новому для себе занятті.	☐	☐	☐	☐
	☒ ЦД ☐ Використовує абстрактні описові поняття: кількісні/якісні/просторові (щонайменше 6 у кожній категорії).	☐	☐	☐	☐
	☒ ЦД ☐ Здатний/здатна використовувати доступні слова/повідомлення, щоб передати нове значення або замінити слово/поняття, яке недоступне (напр., парафраза).	☐	☐	☐	☐
	☒ ЦД ☐ Розпізнає та використовує часто вживані початки слів та рими для написання знайомих слів.	☐	☐	☐	☐
	Незалежний	☒ ЦД ☐ Створює власні повідомлення з більш ніж 3 окремих слів/виразів.	☐	☐	☐
☒ ЦД ☐ Творчо поєднує власний словниковий запас, щоб описати нові слова/поняття, які не є у пристрої (напр., гнучке використання словникового запасу).		☐	☐	☐	☐
☒ ЦД ☐ Будує складносурядні та складнопідрядні речення (напр., використовує "тому що" "та" або "які")		☐	☐	☐	☐
☒ ЦД ☐ Використовує в розмові реверсивні запитання (Наприклад, "Можна мені ?" "Справді?" "або "Дійсно?")		☐	☐	☐	☐
☒ ЦД ☐ Демонструє навички незалежного написання слів, відповідно до свого віку з або без передбачення слова/символу.		☐	☐	☐	☐
☒ ЦД ☐ Розуміє та використовує морфологічні закінчення при відмінюванні дієслів		☐	☐	☐	☐

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Операційна Компетентність

Рівні Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок
Базовий	☒ ЦД ☐ Демонструє візуальну, слухову або фізичну увагу до системи АДК, замовкаючи, орієнтуючись або переходячи до дії.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє активне залучення до системи АДК (напр., досліджує, торкається екрана, натискає на перемикач, тощо) не обов'язково з умислом.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
Перехідний від Базового	☒ ЦД ☐ Переносить систему АДК у рутинній або знайомій ситуації при нагадуванні партнера за потреби.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Розміщує систему АДК для використання при нагадуванні партнера за потреби.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Знаходить часто вживану та/або цікаву лексику в рутинних або звичних діях (напр., базові функціональні категорії, такі як прохання про мотивуючі об'єкти/дії, почуття, потреби, вітання).	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє ранній розвиток навичок навігації/орієнтування, що включає такі елементи, як "наступна сторінка", "повернутись назад".	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє усвідомлення того, що система АДК потребує регулювання (напр., зміни гучності або система не працює), поглядом, замовкаючи або розпочинаючи дію.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє здатність увімкнути/вимкнути систему (або попросити про це) за необхідності.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
Контекстуально залежний	☒ ЦД ☐ Просить про допомогу, якщо обладнання потребує налаштування.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Регулює гучність відповідно до середовища.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє здатність заряджати та дбати про пристрій (або просить про це).	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Налаштовує екран чи його положення (або просить про це) задля кращої видимості чи доступу.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Переходить до логічної сторінки/повідомлення/словника у ході знайомої теми чи контексту.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Рухається за категоріями іменників.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє здатність керувати простими операціями у Вікнах Повідомлень (напр., очистити, видалити)	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Бере участь у додаванні лексики, обираючи символи, розташування або вибираючи з запропонованих варіантів повідомлень.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Розуміє необхідність перенести систему АДК з однієї діяльності в іншу, перейшовши до дії або звернувшись за допомогою до партнера.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Операційна Компетентність - Продовження

Рівні Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок				
		НП	ПВП	ПВ	ФД	
Перехідний до Незалежного	☒ ЦД ☐	Визнає потребу в додаткових темах або словнику в системі та починає активно брати участь в процесі програмування (напр., обирає кнопку редагувати/змінити).	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Регулює гучність та керує мовленням (швидкість/голос) відповідно до середовища.	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Переходить до логічної сторінки/повідомлення/словника для нових тем та партнерів.	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Орієнтується між різними типами повідомлень або інструментів (напр., попередньо-запрограмовані повідомлення, окремі слова, клавіатура).	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Орієнтується за граматичними категоріями.	○	○	○	○
Незалежний	☒ ЦД ☐	Задовольняє комунікативні потреби шляхом творчого поєднання різних типів повідомлень або інструментів (напр., попередньо запрограмованих та/або самостійно створених повідомлень/слів/виразів/написання) в межах системи.	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Організовує модернізацію обладнання, усунення несправності. ініціює процедуру ремонту.	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Самостійно додає лексику, що підходить до конструкцій системи.	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Демонструє здатність незалежного доступу до зовнішнього обладнання (напр., телефон, електронна пошта, текстові повідомлення).	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Самостійно зберігає файли, персоналізовані повідомлення та послідовності.	○	○	○	○
	☒ ЦД ☐	Демонструє розуміння роботи функцій програмного забезпечення пристрою (напр., передбачення слів, винятки вимови, функції редагування).	○	○	○	○

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Соціальна Компетентність

Рівні Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок
Базовий	☒ ЦД ☐ ЦД Взаємодіє соціально за допомогою такої поведінкової реакції, як посмішка, почергове звернення до предметів або помахування руками (демонструючи базове розуміння соціальної причини та наслідків).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Реагує на спілкування виразом обличчя, жестами, мовчанням або переходом до дії.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ ЦД Періодично звертається до партнера по спілкуванню під час взаємодії, використовуючи погляд, кивок, зоровий контакт, наближеність до партнера або дотик (спільна увага).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
Перехідний від Базового	☒ ЦД ☐ ЦД Використовує просту комунікацію, щоб замінити дію, що викликає труднощі (напр., "Ще" або "Все готово") при нагадуванні партнера за потреби.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Демонструє черговість у розмові у легких або знайомих взаємодіях.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Реагує на початок або завершення взаємодії, використовуючи повідомлення, що складаються з одного слова, такі як "Привіт!", "До побачення!"	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ ЦД Утримує увагу на партнері протягом розмови (напр., зоровий контакт, орієнтація).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
Контекстуальний залежний	☐ ЦД ☒ ЦД Робить доречні коментарі під час заняття за підтримки за потреби.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Використовує соціально-ввічливі форми (напр., "Будь ласка", "Дякую").	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Ініціює/припиняє розмову за допомогою алгоритмів або попередньо запрограмованих повідомлень для більш ніж двох обмінів репліками.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Ділиться декількома попередньо заготованими "новинами"/ інформацією за допомогою партнера та/або нагадуваннями за потреби.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Демонструє черговість у веденні розмови (соціально/діяльнісну) при обміні більше ніж двома репліками.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Використовує гумор.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Демонструє вміння продовжити розмову, обираючи коментарі чи загальні запитання.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☐ ЦД ☒ ЦД Вимагає різноманітних дій (напр., "Перегорни сторінку" або "Принеси мені_").	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Соціальна Компетентність - Продовження

Рівні Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок
Перехідний до Незалежного	☒ ЦД ☐ Підтримує тему розмови репліками, що не є обов'язковими (напр., висловлює наступні коментарі: "Круто!", "Фу!", "Я також").	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Ділиться важливою для нього/неї новою інформацією, використовуючи вирази, списки слів, ключові слова та/або клавіатуру.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Плавно змінює тему розмови за допомогою виразів (напр., "Я маю тобі щось сказати" або "Уявляєш...").	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Обирає тему розмови, яка буде цікавою як йому/їй, так і партнеру по спілкуванню.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Змінює стиль спілкування залежно від партнера та/або ситуації.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Знає, коли/як перервати взаємодію.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Ставить питання, щоб отримати інформацію (наприклад, "Де?", "Коли?").	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Ставить відповідні до теми розмови питання, орієнтовані на партнера.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
Незалежний	☒ ЦД ☐ Просить про уточнення.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Використовує необов'язкові коментарі та/або запитання, пов'язані з темою розмови.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Ініціює початок/завершення розмови, використовуючи як попередньо запрограмовані/вивчені, так і генеративні/власно створені повідомлення.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Використовує запитання, орієнтовані на партнера, щоб продовжити розмову, використовуючи лексику, пов'язану з темою бесіди.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє здатність ініціювати, підтримати, розширити та припинити розмову належним чином.	НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД ☐

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Стратегічна Компетентність

Рівні Здібностей	Цілі	Ланцюжок Підказок
Базовий	☒ ЦД ☐ Розуміє, що його/її спілкування впливає на оточення або партнера по спілкуванню.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Показує, що намічений меседж не був донесений, демонструючи не комунікативну поведінку.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
Перехідний від Базового	☒ ЦД ☐ Усвідомлює необхідність привернути увагу партнера по спілкуванню перед тим, як розпочати комунікацію.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Розуміє необхідність повторити повідомлення, якщо його неправильно зрозуміли, не отримав/отримала жодної реакції або система не активувалася/не заговорила.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Використовує інший метод комунікації, щоб донести повідомлення, яке неправильно зрозуміли (напр., жест, вокалізацію, поведінку).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Просить про або отримує систему комунікації, коли це необхідно/доречно.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
Контекстуально залежний	☒ ЦД ☐ Використовує стратегію знайомства з незнайомим для себе партнером по спілкуванню (напр., "Я використовую цей пристрій, щоб розмовляти" або вказує на пристрій, щоб показати, що він використовується для спілкування).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Активно залучає партнера по спілкуванню під час взаємодії, щоб контролювати його увагу та розуміння.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Використовує стратегію відновлення при збоях в комунікації (напр., повторення, перефразування, надання додаткового ключового слова чи інформації, привертання уваги до вікна повідомлення, використання невербальних підказок, жестів/мови тіла або виразу обличчя, підказки першої літери).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Демонструє початкове використання простих стратегій підвищення швидкості (напр., телеграфічна стратегія).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Наполегливо повторює повідомлення, якщо його неправильно зрозуміли, проігнорували, чи система не активувалась/ не заговорила.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
Перехідний до Незалежного	☒ ЦД ☐ Самостійно використовує стратегію знайомства з незнайомим для себе партнером по спілкуванню (напр., описові інструкції, як краще спілкуватися з ним/нею).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Повідомляє про намір взяти участь у розмові (напр., "В мене є запитання").	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Усвідомлює, що повідомлення не було зрозуміле, і використовує меседж для сповіщення ("Неправильно, спробуй ще раз", "Дозволь мені пояснити іншим способом", "Зачекай").	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Проактивно керує взаємодією (напр., втручається зі словами "Зачекай" або "Почекай" поки він/вона змінює повідомлення), даючи знати слухачеві, що зайнятий/та.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Вказує на зміну теми відповідним повідомленням.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Незалежно використовує декілька стратегій для запобігання або усунення збоїв в комунікації.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
Незалежний	☒ ЦД ☐ Планує наперед ефективну участь у розмові (напр., створює та зберігає повідомлення для лікаря перед відвідинами).	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Обирає спосіб комунікації, який підходить для різних ситуацій та слухачів.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Творчо використовує системні функції для ефективного та результативного спілкування.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐ Самостійно аналізує помилки у комунікаційній взаємодії та розробляє стратегії їх усунення.	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐
	☒ ЦД ☐	НП ПВП ПВ ФД ☐ ☐ ☐ ☐

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- НП: Непряма Підказка
- ПВП: Пряма Вербальна Підказка
- ПВ: Пряма Вказівка
- ФД: Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Робочий бланк постановки Цілей

Ціль	Навички з переліку Цілей АДК	Партнер Знайомий/Незнайомий	Заняття/Дія Рутинна/Нова	Тип Підказки	Критерій % або # випадків
A Довгострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
1 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
2 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
Ціль	Навички з переліку Цілей АДК	Партнер Знайомий/Незнайомий	Заняття/Дія Рутинна/Нова	Тип Підказки	Критерій % або # випадків
Б Довгострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
1 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
2 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- **НП:** Непряма Підказка
- **ПВП:** Пряма Вербальна Підказка
- **ПВ:** Пряма Вказівка
- **ФД:** Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Робочий бланк постановки Цілей

Ціль	Навички з постановки Цілей АДК	Партнер Знайомий/ Незнайомий	Заняття/Дія Рутинна/Нова	Тип Підказки	Критерій % або # випадків
В Довгострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
1 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
2 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	

Ціль	Навички з постановки Цілей АДК	Партнер Знайомий/ Незнайомий	Заняття/Дія Рутинна/Нова	Тип Підказки	Критерій % або # випадків
Г Довгострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
1 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	
2 Короткострокова Ціль				☐ КП ☐ НП ☐ ПВП ☐ ПВ ☐ ФД	

Ланцюжок Підказок

ЦД: Ціль Досягнута (Контекстуальна Підказка)

- **НП:** Непряма Підказка
- **ПВП:** Пряма Вербальна Підказка
- **ПВ:** Пряма Вказівка
- **ФД:** Фізична Допомога

tobii dynavox

www.tobiidynavox.com

Copyright © 2015 Tobii Dynavox. All rights reserved.

Бланк Періодичної Оцінки Динаміки Досягнення Цілей

Дата

Примітки:

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Дата

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Дата

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Дата

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Бланк Періодичної Оцінки Динаміки Досягнення Цілей

Дата

Примітки:

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Дата

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Дата

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Дата

КОМПЕТЕНЦІЯ	РІВЕНЬ ЗДІБНОСТІ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Лінгвістична	%	%	%	%	%
Операційна	%	%	%	%	%
Соціальна	%	%	%	%	%
Стратегічна	%	%	%	%	%

Огляд Компонентів DAGG-2

А. Таблиця Рівнів Здібностей

Базуючись на праці Патриції Доуден, доктора філософії, Таблиця Рівнів Здібностей описує спостережувану комунікаційну поведінку людини, щоб допомогти зрозуміти його/її поточні та потенційні цільові навички та сильні сторони. Ці рівні представлені у даній Таблиці, для напрямку оцінки того, як людина спілкується зараз, які цілі потрібно досягти, щоб підтримати підвищену незалежність на поточному рівні, та які цілі потрібно поставити на завтра для подальшого розвитку комунікативних навичок.

В. Комунікативні Компетенції

Здатність спілкування з оточуючими не є вродженою. Ми всі повинні опанувати навички, необхідні для ефективного та результативного спілкування з різними людьми та в різноманітних ситуаціях. На компетенцію людей, які використовують систему АДК, впливають умови природного середовища, партнер по спілкуванню, а також виклики, пов'язані з обмеженнями їх фізичних можливостей (інвалідність) та можливостей системи комунікації. Щоб досягти максимально можливого рівня комунікативної незалежності, ми повинні досягти цілей у чотирьох наступних компетенціях

- **Лінгвістична** – Висловлення та розуміння мови; вивчення та використання лексики у зростаючій кількості, різноманітності та складності; вивчення та використання кодів, унікальних для системи АДК.
- **Операційна** – Здатність керувати та підтримувати комунікаційну систему в максимально можливому обсязі.
- **Соціальна** – Навички, необхідні для соціального спілкування в соціальних ситуаціях (стратегії дискурсу).
- **Стратегічна** – Стратегії подолання або мінімізації функціональних обмежень системи АДК (напр., швидкість, відсутність просодії) та запобігання або усунення збоїв зв'язку.

С. Планування Втручання

1. Ланцюжок Підказок

Ланцюжок підказок забезпечує послідовність та структурованість (від найменшої до найбільшої) за ієрархією підказок, задля отримання комунікативної відповіді. Це може бути систематичним способом вимірювання прогресу та навчання партнерів по спілкуванню. Кінцева мета полягає в тому, щоб людина усвідомила можливість спілкуватись за допомогою найменш директивних та найбільш невимушених комунікативних та контекстуальних підказок.

2. Підказки

Перетин Рівнів Здібностей та кожної сфери комунікативної компетентності визначає цілі в Динамічній Таблиці цілей АДК. Цілі є "динамічними", тому що вони базуються на максимумі того, що ми знаємо зараз — завдяки поточним дослідженням та клінічному досвіду. Важливо пам'ятати, що цілі, відображені в DAGG-2 є об'ємними цілями, які допоможуть тримати "на передньому плані" ширшу картину комунікативної компетентності.

3. Робочий бланк Цілей

Робочий Цілей АДК допоможе Вам запланувати річні, довгострокові та/або короткострокові цілі, на основі тих, що зазначені в DAGG-2. Надалі, обрані цілі будуть внесені до обов'язкових документів Вашого закладу (напр., письмовий план догляду).

4. Бланк Періодичної Оцінки Динаміки Досягнення Цілей

Використовуйте цей інструмент, щоб зареєструвати прогрес у досягненні цілей у кожній сфері компетенцій та/або на кожному Рівні Здібностей з інтервалами, що відповідають Вашому закладу чи умовам. Записуйте відсоток досягнутих цілей у певній сфері/ рівні компетенцій. Наприклад, у Лінгвістичній, Сара досягла 40% цілей на Базовому та 10% на Перехідному від Базового рівні. Лінгвістичні навички Сари знаходяться на Базовому Рівні Здібностей; однак, вона демонструє прогрес до наступного рівня.

Примітка: У записках Вашого закладу ви також можете зазначити динаміку на рівні підказок, щоб відобразити менший рівень динаміки для конкретних навичок/цілей. Наприклад, Сара досягла 40% лінгвістичних цілей на Базовому Рівні, однак вона продовжує демонструвати прогрес, оскільки наразі їй потрібні лише ПВП (Прямі Вербальні Підказки) для ¼ наміченої цілей.

ЛАНЦЮЖОК ПІДКАЗОК ПРИКЛАД

- **Ситуація:** Вхід в кімнату
- **Цільова Комунікативна Можливість:** Привітати всіх ("Привіт")
- **Контекстуальна Підказка:** Всі вітаються
- **Непряма підказка:**
- **Індикатор Світла** – довільно рухає світлом/вказівником по пристрою
- **Вербально** – "Ти почув/почула, що вони сказали?" або "Чи міг/могла би ти сказати щось у відповідь"
- **Візуально/Жестами** – помахати рукою чи вказати жестом на людей
- **Пряма Вербальна Підказка:** " Вони привітались з тобою".
- **Пряма Вказівка:** Показуючи розташування слова "Привіт" на пристрої, не активуючи його.
- **Фізична Допомога:** Незначна фізична допомога для правильного вибору кнопки чи зображення

Додаток 2

Розгляд Кейсу: Лаури

Лаури чотири роки, вона щойно отримала нову систему комунікації. Вона розуміє розмови загального характеру. Вона починає використовувати зрозумілі, прості символи в мотивуючих ситуаціях або улюблених заняттях. Крім того, вона починає проявляти більший інтерес до соціальних взаємодій, що є однією з головних причин, чому логопед запропонував пройти оцінку для роботи з високотехнологічним комунікаційним пристроєм. Нижче наведено загальну картину роботи з оцінки її Рівнів Здібностей.

НАВИЧКИ	РІВНІ ЗДІБНОСТЕЙ				
	Базовий	Перехідний від Базового	Контекстуально залежний	Перехідний до Незалежного	Незалежний
Розуміння			✓		
Вираження		✓			
Соціальна Взаємодія		✓			
Грамотність	✓				

ВИБІР ЦІЛЕЙ ДЛЯ ЛАУРИ:

Загалом, здається, Лаура має Перехідний від Базового Рівень Здібностей. Вона має базові навички грамотності; однак, ми також помічаємо потенціал до зростання до Контекстуально-залежного (Розуміння). З таблиці Цілей АДК ми обрали наступні цілі та зазначили типи підказок, які їй зараз знадобляться для успішної комунікації:

Лінгвістичні:

A	Використовує щонайменше 3 надійні сигнали (напр., знаки, предмети/графічні символи, вербальні/ майже вербальні), щоб контролювати найближче оточення (напр., "Ще", "Все готово", "Стоп")	НП ☐	ПВП ☒	ПВ ☐	ФД ☐
B	Запитує про/коментує/позначає певний матеріальний об'єкт символом, що складається з одного іменника, маючи вибір з 2 чи більше символів у знайомому занятті/контексті.	НП ☐	ПВП ☐	ПВ ☐	ФД ☒

Операційні:

A	Переносить систему АДК у рутинній чи знайомій ситуації при нагадуванні партнера за потреби.	НП ☐	ПВП ☐	ПВ ☒	ФД ☐
B	Знаходить часто вживану чи цікаву для себе лексику в рутинних або звичних діях (напр., базові функціональні категорії, такі як прохання про мотивуючі об'єкти/дії, почуття, потреби, вітання)	НП ☐	ПВП ☐	ПВ ☐	ФД ☒

Соціальні:

A	Демонструє черговість у розмові у безпомилкових або знайомих взаємодіях/заняттях.	НП ☐	ПВП ☐	ПВ ☒	ФД ☐
B	Реагує на початок або завершення взаємодії, використовуючи повідомлення, що складаються з одного слова, такі як "Привіт!", "До побачення!"	НП ☐	ПВП ☒	ПВ ☐	ФД ☐

Стратегічні:

A	Розуміє необхідність повторити повідомлення, якщо його неправильно зрозуміли, не отримав/отримала жодної реакції, або система не активувалася/не заговорила.	НП ☐	ПВП ☐	ПВ ☒	ФД ☐
----------	--	-----------------------------	------------------------------	--	-----------------------------

Додаток 2 – Продовження

ПРОПИСУЄМО ЦІЛІ ДЛЯ ЛАУРИ:

Обмірковуючи її розпорядок дня та мотивуючі заняття, ми використали Робочий бланк Цілей, щоб напрацювати наступні цілі для її ІОП:

1. Довгострокова Ціль:

Використовуючи свій комунікаційний пристрій, Лаура з точністю 80% ідентифікуватиме головних героїв та локації за допомогою НП під час читання оповідань зі знайомим партнером.

- а. **Короткострокова Ціль:** Лаура з точністю 80% ідентифікуватиме головних героїв та локації за допомогою ПВП під час читання оповідань зі знайомим партнером.

Зверніть увагу: Ця ціль стосуватиметься як **Лінгвістичної**(В), так і **Операційної** (А & В) цілей.

2. Довгострокова Ціль :

Використовуючи свій комунікаційних пристрій, Лаура ініціюватиме взаємодію під час гри (наприклад, бульбашки, інша проста настільна гра) зі знайомим партнером та братиме в ній почергову участь (принаймі 2 рази), коментуючи (наприклад, ще, весело, твоя черга) за допомогою НП з 80% точністю.

- б. **Короткострокова Ціль:** Лаура ініціюватиме взаємодію під час гри (наприклад, бульбашки, інша проста настільна гра) зі знайомим партнером та братиме в ній почергову участь (принаймі 2 рази), коментуючи (наприклад, ще, весело, твоя черга) за допомогою ПВП з 80% точністю.

Зверніть увагу: Ця ціль стосуватиметься як **Лінгвістичної**(В), так і **Операційної** (А & В) **Соціальної** (А & В) та **Стратегічної** цілей.

3. Довгострокова Ціль (Операційна А):

Лаура приносить свій комунікаційний пристрій на всі заняття у своєму щоденному розкладі за допомогою НП з 80% точністю.

- б. **Короткострокова Ціль:** Лаура приносить свій комунікаційний пристрій на 3/6 занять у своєму щоденному розкладі за допомогою ПВП з 80% точністю.

ЗВІТ ПРО ДИНАМІКУ ЛАУРИ:

У нашому першому проміжному звіті ми використовували Бланк Періодичної Оцінки Динаміки Досягнення Цілей АДК, щоб занотувати наступне про Лауру:

Лаура продовжує рухатись до своїх довгострокових цілей. Вона продовжує навчання на Перехідному від Базового Рівні Лінгвістичної Компетенції. Вона досягла прогресу в 2/4 лінгвістичних цілей. Під час первинної оцінки, вона потребувала ФД або ПВ, а зараз для успішної взаємодії їй потрібна лише ПВП. У соціальному аспекті, вона принаймі 2 рази долучається до мотивуючих занять з меншою кількістю підказок (ПВП) з часу первинної оцінки (ФД). Крім цього, вона досягла своєї короткострокової операційної цілі. Вона постійно приносить свій комунікаційний пристрій на половину її щоденних занять з ПВП.

- Becker, T. & Schneider, H. (2010). Selecting, Implementing and Monitoring AAC Goals for Communicative Success. Presented at ATIA.
- Beukelman, D. & Mirenda, P. (2005). Augmentative and Alternative Communication: Management of Severe Communication Disorders in Children and Adults (3rd ed.). Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Company.
- Blackstone, S. (2008). Principles for classrooms with students who use AAC. Augmentative Communication News. Vol. 20, No. 4.
- Blackstone, S. & Berg, M.H. (2003). Social Networks: A Communication Inventory for Individuals with Complex Communication Needs and their Communication Partners. Inventory Booklet. Order over the internet at www.augcominc.com
- Burkhart, L. & Porter, G. (2006). "Partner-Assisted Communication Strategies for Children Who Face Multiple Challenges" presented at The Biennial International Association of Augmentative and Alternative Communication Conference, Dusseldorf, Germany.
- Cottier, C., Doyle, M. & Gilworth, K. (1997). Functional AAC Intervention: A Team Approach. Austin, TX: PRO-ED, Inc.
- Cress, C. (2007). Strategies for Incorporating Formal AAC Into Children's Earliest Communication Interactions. Augmentative and Alternative Communication. 16, 1: 7-10.
- Diener, B. & Elder, P. (2008). Chain of Cues. DynaVox Technologies Implementation Toolkit. Accessed from <http://www.dynavotech.com/implementation-toolkit/>
- Dowden, P.A. & Cook, A. M. (2002). Selection Techniques for Individuals with Motor Impairments. In J. Reichle, D. Beukelman & J. Light (Eds.). Implementing an Augmentative Communication System: Exemplary Strategies for Beginning Communicators. Baltimore, MD. Brookes P. 395-432 <http://depts.washington.edu/augcomm/index.htm>.
- Huer, M. B. & Miller, L. (2011). Test of Early Communication and Emerging Language (TECEL). Pro-Ed, Inc. Austin, Texas.
- Gillette, Y. (2003). Achieving Communication Independence: A Comprehensive Guide to Assessment and Intervention, Super Duper Publications.
- Goossens', C., Crain, S. & Elder, P. (1999). Engineering the Preschool Environment for Interactive Symbolic Communication (4th ed.). Birmingham, AL: Southeast Augmentative Communication Conference Publications.
- Hodgdon, L. (1995). Visual Strategies for Improving Communication: Practical Supports for School and Home. Troy, MI: Quirk Roberts Publishing. Karlen, E. (1992). "Environmental Communication Teaching" presented at The 1992 Biennial ISAAC Conference, Philadelphia, Pennsylvania.
- Light, J. (1989). Toward a Definition of Communicative Competence for Individuals Using Augmentative and Alternative Communication Systems. Augmentative and Alternative Communication. 5, (2):137-144
- Light, J. et. al. (1992). Instructing facilitators to support the communication of people who use augmentative communication systems. Journal of Speech and Hearing Research, 35, 865-875.
- Light, J. (1996). "Communication is the Essence of Human Life": Reflections on Communicative Competence. AAC Augmentative and Alternative Communication. 13, 61-70.
- Light, J. & Binger, C. (1998). Building Communicative Competence with Individuals Who Use Augmentative and Alternative Communication. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Company.
- Light, J., Beukelman, D., & Reichle, J. (Editors). 2003. Communicative Competence for Individuals Who Use AAC: From Research to Effective Practice. Paul H. Brookes Publishing Co.
- Nelson, N. W. (1992). Performance is the Prize: Language competence and performance among AAC users. Augmentative and Alternative Communication, 8: 1, 3-18.
- Reichle, J., York, J. & Sigafoos, J. (1991). Implementing Augmentative and Alternative Communication: Strategies for Learners with Severe Disabilities. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Company.
- Schneider, H. & Clarke, V. (2009, 2010). A Dynamic AAC Goals Planning Guide: Addressing Competence across Ability Levels. Presented at ASHA, 2009 and ISAAC, 2010.
- SET-BC (2008). AAC Curriculum Outline. Retrieved December 17, 2008 from http://setbc.org/setbc/communication/aac_curriculum_outline.html. SET-BC (2008). AAC Curriculum Rubric. Retrieved December 17, 2008 from http://setbc.org/setbc/communication/aac_curriculum_outline.html.

Подяка

Ми би хотіли висловити подяку:

- Клінічній команді Логопедів-Дефектологів DynaVox Mayer-Johnson та Trina Becker, MS, CCC-SLP за постійну підтримку від початку ... та на кожному наступному кроці.
- Логопедам-Дефектологам Dynamic Therapy Associates, Inc., які впроваджують кожен нову версію.
- Креативній команді DynaVox Mayer-Johnson за втілення цього проєкту в життя!
- Всім батькам та фахівцям, які з ентузіазмом прийняли дані матеріали, щоб продовжувати рухатись вперед.
~ V. Clarke & H. Schneider